

SZÉLCSEND

2009. SZEPTEMBER 1., KEDD

*Jón-tenger, északi medence
Déli-délkeleti 2-3 Bft, később nyugati. Látótávolság jó.
Nyomás 1017. Viharjelzés nincs.*

A hajó orrában álló ember nő volt, és magyar. Az előbbiben nincs semmi különös. A nők soha nem állnak a kormány-nál. A nők ugranak. Néha sikítanak is hozzá, hol némán, hol hangosan. A nő, akinek a neve Petra volt, mindig némán sikított. Nem csak azért, mert közönségesnek tartotta a sikítózást, és valahol mélyen még mindig elhitte, hogy úrinőnek kell lenni minden körülmények között. Hanem, mert ennyi maradt az úrinőségéből: a némasága.

Az utóbbi, hogy tudniillik magyar volt, sokkal különlegesebb dolognak számított itt, a jón-tengeri kikötőben pihenő vitorlás fedélzetén. Az elmúlt öt évben gyakorlatilag csak kétszer találkozott hajóorrban ácsorgó magyarokkal. Ő maga francia zászló alatt vitorlázott, és csak az láthatta, hogy magyar, aki egészen közlelről figyelte. Olyan közlelről, nevetett magában Petra, hogy hallja a gondolatait is, bár az utóbbi időben azok is aggasztóan sokszor öltöttek magukra más nyelvet. Ez időnként sötétebb félelemmel töltötte el, mint régen az ugrás.

Petra tehát nő volt, magyar és harmincöt éves. Életkora szeptember elsejétől vált kirívóvá, amikor a nyaralók haza-

utaztak iskolakezdesre, és csak a ráérős nyugdíjasok maradtak a kikötőben, valamint a fedélzeten élők, akik többnyire ugyancsak nyugdíjasok voltak. Annál, hogy Petra nő, magyar és harmincöt éves, csak az lett volna meglepőbb, ha egyedül érkezik a kikötőbe. Kora nem lett volna kizáró ok, hiszen lehetett volna sportember vagy világutazó. Nemzetisége sem lett volna akadály. Elvileg tartozhatott volna azok közé a magyarok közé, akik az utószezonai árcsökkenést kihasználva manővereznek be hajójukkal a viszonylag drágább, görög vitorláskikötőbe, hogy néhány nap múlva onnan folytassák az útjuk északnak, az Adriára. Azért lett volna olyan meglepő, ha Petra egyedül érkezik a kikötőbe, mert nő volt, és a nők nem vitorláznak egyedül.

Meglehet, ezt pusztán ő látta így, és a magányos vitorlázónőkről szerzett tapasztalatai igen korlátozottak voltak mind térben, mind időben, hiszen még csak öt éve járta a Földközi-tengert, és annak is csak az északnyugati medencéjét. Amikor Pau figyelmeztette, mennyire veszélyes általánosítani, különösen, ha a nemekről van szó, Petra mostanában csak megrántotta a vállát, szerinte mások kevesebb adat alapján sokkal meredekebb következtetésekre jutnak. És különben is, kit érdekel, hogy vitorláznak-e a nők egyedül vagy sem? Viszonylag ritkán hozta fel ezt a témát. Ha puhatolózni kezdett, gyakran az derült ki, hogy ez a megfigyelése vagy nem érdekel senkit, vagy elképesztő indulatokat kavart, amint arról kezd el beszélni, mit nem csinálnak a nők. Ilyenkor az addig érdektelen kérdések is, mint például a magányos vitorlázás nemek szerinti megszólása, hirtelen égetően fontos témává változnak. Betéve tudta az idevágó válaszokat, ha néha Pauval elbeszélgetett erről. Hogy tudniillik, van egy csomó nő, aki versenysze-

rűen vitorlázik, a nők már külön kategóriában indulnak az olimpián, nézze csak meg, milyen híres az Ellen MacArthur, és ő is hallott már valakiről, akinek az ismerőse egyszer találkozott egy egyedül vitorlázó nővel. Valószínű tehát, érvelt Pau, hogy a nők azért nem vitorláznak egyedül, mert nem akarnak. Ebben volt valami, látta be Petra, mert ő is gyakran elgondolkodott azon, vajon akarna-e ő egyedül vitorlázni, ha ez az egész vitorlásélet az ő választása lett volna, nem pedig egy adott pillanatban a lehető legjobbnak tűnő megoldás.

Mindenesetre levonta a következtetést, hogy a Földközi-tenger északnyugati medencéje a világnak az a része, ahol a nők még mindig csak kísérettel utazhatnak. Vagy Pau verziójában: ahol a nők nem akarnak egyedül vitorlázni, pedig nem tiltja törvény. Petra nem szerette, ha ilyen politikai színezetet öltenek a vitáik. Nem akarta, hogy a férfi megint arról kezdjen szónokolni neki, hogy félreérti a női jogokat, holott Petra a kifejezéstől is ódzkodott. Pau ráadásul feministának tartotta magát, mert minden anarchista feminista, mondogatta, amire ő megint csak vonogatta a vállát. Petra nem politizálni akart, csak társaságra vágyott, és a kikötőben könnyebb volt kapcsolatot teremteni a nőkkel, mint a hozzájuk tartozó férfiakkal. Illetve, jobban megtalálta a hangot a vitorlázó férfiakhoz tartozó nőkkel – mivel maga is az volt. Legjobb esetben utastárs vagy legénység, rosszabb esetben hajószakács vagy matróz.

Petra tehát harmincöt éves volt, és rajta kívül minden aktív korú munkavállaló eltűnt a kikötőből legkésőbb szeptember végére. Kiürültek a mólók, akár egy üdülőhely, és csak azok maradtak, akik egész évben a fedélzeten laktak. Ez többnyire nyugdíjas vitorlázókat jelentett Nyugat-Európa

hideg országaiból, jellemzően házaspárokat, de akadt egy-két magányos férfi is. Azt hitte, hogy korvaktségének – ahogy ő nevezte – köszönhetően nem zavarja, hogy élete nagy része egy nemzedékkel feljebb zajlik. Büszke volt rá, hogy neki mindegy, ki hány éves, és meg volt róla győződve, hogy mentes a korrallal kapcsolatos előítéletektől. És valóban hiányzott belőle az idősödő testtel szembeni idegenkedés. Ugyanakkor némi anyáskodó felsőbbrendűséggel tekintett a nála alig tíz évvel fiatalabbakra.

Azonban zavarta, hogy az ő kora sokakat foglalkoztat. Az, hogy fiatal, azaz nem elég idős ehhez az életformához, amely a fizetett munkával összeegyeztethetetlen, és amelynek alapját a havi nyugdíj biztosítja. Olyan életet élt – akaratlanul ugyan –, amelyről a többi vitorlás lakó évtizedekig álmodozott, tervezgetett, amire készült és gyűjtögetett. Olyanok életét, akik eladták a nyaralójukat, kiadták a házukat, vagy teljesen felszámolták az otthonukat, hogy itt lehessenek. Petra néha csalónak érezte magát köztük, aki úgy került a francia riviérára, a ligur partokra és a görög szigetvilágba, hogy nem tett érte semmit. Pau álmának potyautasa volt, Pauénak, aki új életet adott neki, legalábbis a férfi így mondta.

Annyira feszélyezte az, hogy a többséget zavarba hozza a kora, hogy a találgatások elkerülése végett rögeszmésen igyekezett már a bemutatkozás elején sort keríteni rá, hogy a mondandójába fűzze az évei számát, amit a többiek szorin nem mertek megkérdezni. Erre egészen kifinomult fordulatokat talált ki, már nem esett abba a hibába, mint eleinte, hogy kényszeresen rákérdezett újdonsült ismerőse korára, csak hogy elárulhassa a sajátját. Gyakran mondogatta például, hogy „harmincöt évesen már jobban bírom

a vitorlásérettel járó magányt”, bár egy cseppet sem érezte magát magányosnak. A lényeg az volt, hogy elejtett megjegyzésnek álcázva közölje, milyen idős, ezzel oldva az új ismerős zavarát, és ennek folyamányaként a sajátját is. Remélte, ezzel eléri, hogy beszélgetés közben ne a korát találgassák.

Egyik ilyen jól begyakorolt lazasággal elejtett mondata után kiáltott fel győzedelmesen a francia házaspár nő tagja: „Ugye megmondtam, hogy már nem huszonéves!” Ez is csak Petra feltevését igazolta, hogy a kora szóbeszéd tárgya, és azt is megtanulta belőle, hogy bocsánatosabb bűn harmincötnek lenni, mint akár huszonnyolcnak. Úgy viselte fiatalságát a kikötőben, mint valami szörnyű bibircsókot az orra hegyén, ami odavonzza mindenki pillantását, de amiről senki sem mer beszélni, mert nem illik. Tisztában volt ezzel, és néha szívesen hazudta volna öregebbnek magát, de harmincötnek se nagyon nézett ki. Ha erre valaki megjegyzést tett, bocsánatkérően vonogatta a vállát, és ráfogta az életvitelére. A stresszmentes életmódnak köszönhető, meg a géneknek, magyarázta mosolyogva. Ezzel elhallgatta a tényt, hogy a nagyszülei közül egyik sem érte meg a hetvenet, ami valljuk be, az ő idejünkben elég átlagos dolog volt. Az egyiket a szívinfarktus vitte el és a szeretetlenség, a másikat a tébécé, a harmadikat egy koszos műtő a hetvenes években, a negyediket Csernobil – legalábbis ezt a magyarázatot találta a család a korai rákra.

Persze pontosan tudta, mi olyan kirívó a korában – nem annyira a nemzedéknyi távolság, amely elválasztotta a téli kikötő lakóitól, hanem a nagy korkülönbség Pau és közte. Ezért aztán nemcsak a saját korát sietett mielőbb közölni,

hanem azt is, mennyivel fiatalabb a férfinál. „Harminc év van köztünk”, közölte az első adandó alkalommal, hogy elébe menjen a találgatásoknak. Sőt, egyszer őszre festette a haját, hogy hitelesebbnek tűnjön a szerelmük. Pau azonban inkább kopasz volt, mint ősz, és addig nem terjedt Petra szolidaritása. A kopaszságot ugyan kipróbálta egyszer régen, de teljesen más indíttatásból.

Az első években, miután könnyedén a társalgásba fűzte az évei számát és a korkülönbséget, rögtön azt kezdte magyarázni, hogy dolgozik. Számítógépes távmunkát végez, mesélte. Ő, valóban, kiáltott fel a hallgatóság, vagy azt morogta, aha. Sejtette, hogy nem hiszik el, valóban lenne munkája a fedélzeten, és nem csak hobbiból veri a gépet a délelőtti órákban. Ez különösen bántotta, mert rendkívül kényes volt az anyagi helyzetére. Nemcsak az életvitelét övező előítéletek miatt, hanem mert valóban dolgoznia kellett, és néha már az is merő küzdelem volt, hogy ehhez az alapvető körülmények meglegyenek. Tudniillik ne mozogjon a hajó. Ennek volt egy nagyon praktikus oka: a számítógép akkumulátora előregedett, és már csak egy órán át bírta, tehát kellett a kettőhúsz a munkához. Komoly áramellátás pedig csak a szárazföldön volt elérhető, de nem minden kikötőben, mivel sok helyen se víz, se villany nincsen. Nemcsak olyan helyet kellett találniuk, ahol lehet áramot vételezni, hanem olyat, ami Paunak is tetszik, azaz szívesen marad hetekig. Ugyanakkor bele kellett illenie az útitervbe is. A szezon végére el kellett érniük a kitűzött úti célt, ezért nem ácsoroghattak hetekig következmények nélkül egy kikötőben. A legszebb és legjobban ellátott helyek pedig sokszor a legdrágábbak is voltak. Mindig tovább kellett menni, és megnézni, vajon a következő kikötő milyen

lesz. Ezért Petra sohasem tudhatta, mikor és mennyi ideje lesz dolgozni.

Azt azonban tudta, ha sikerülne is ezt mind elmagyaráznia, hallgatósága akkor is azt a következtetést vonná le – egyébként jogosan –, hogy ha nem dolgozik napi nyolc órát, de legalább hatot, kizárt, hogy önálló keresete anyagilag egy szintre helyezze Pauval. Azaz eltartják. Ennek a soha ki nem mondott megállapításnak a cáfolata újabb félórás előadást igényelt volna, amelyben Petra beszámol a szükségleteiről, valamint havi bevételeiről és kiadásairól, illetve a téli hónapok feszített munkatempójáról. Úgy gondolta, jobb, ha erről inkább hallgat, és lenyeli a személyével kapcsolatos előítéleteket a kikötői beszélgetések során, bármennyire is fáj neki, hogy a havi kiadások egyenlő elosztása láthatatlan maradt, ahogy a sok munkával töltött óra is. Petra munkájának láthatatlansága egy fontos célt szolgált: nem rondított bele a vitorláséletéről alkotott romantikus képbe. Ezzel megkönnyítette Paunak, hogy azzal üsse el Petra munkával kapcsolatos panaszait – hogy tudniillik kényelmetlen az ülés, kibírhatatlan a meleg, vagy rángatózik a hajó –, hogy dugja csak ki a fejét a kajütből, hát micsoda kiváltság, hogy ilyen csodás kilátás nyílik a dolgozószobájából! Ilyenkor Petra dühe a büntudat mocsarába fulladt.

Hiába volt a túravitorlázók és hajólakók többsége pusztán alkalmi ismerős, Petrának számított, mit gondolnak róla. Nem azért támadt benne állandó magyarázkodhatnék, mert egy nála jóval idősebb, tehetősebb, nyugati országban született nyugdíjossal élt egy jachton, hanem mert a helyzetét övező előítéletekből olyan sűrű idegenkedés épült, amelyet nehéz volt áttörnie. És nem is hibáztathatta a többieket, mert minden előítéletüknek volt alapja. Reménytelennek

érezte a küzdelmet, hogy elhitesse, ők a kivételek, mert azt végképp kínosnak tartotta volna, ha azt kell bizonygatnia, hogy igenis szereti Paut. Azt hitte, ha nyíltan beszél bizonyos dolgokról, amire véleménye szerint mások kíváncsiak lehetnek, akkor gördülékenyebb lesz a beszélgetés, mert nem akasztják meg a kimondatlan kérdések. Ez a stratégia néha bejött, néha nem. Ha őszinte akart lenni magához, akkor inkább nem. Az emberek többnyire megrökönyödtek a közvetlenségén, és kényelmetlenül érezték magukat, mert úgy gondolták, ez tőlük is nagyobb nyíltságot követel.

Petra helyzetének volt egy másik eleme, amivel végképp nem tudott mit kezdeni a kikötőben, hogy tudniillik ő magyar volt, Pau meg francia. Nem elég, hogy jóval fiatalabb volt Paunál, és dolgozott, míg a férfit már rég előnyugdíjazták, de Petra keletről jött, Pau meg nyugatról. Ez utóbbi különbséget évekkkel ezelőtt nevelésésnek találta volna, de amióta túravitorlázók között élt, és az határozta meg, milyen zászló alatt hajózik, és milyen az akcentusa, el kellett fogadnia, hogy az a néhány ezer kilométer Európán belül még jobban aláhúzza a köztük lévő különbségeket. Petrát sértette, hogy neme és kora mellett magyarsága miatt sem feltételezik, hogy egyformán osztják meg Pauval a havi költségeket, ugyanakkor a kopott vitorláson utazó orosz házaspár anyagi háttere őt is jobban izgatta, minthogy miből futotta vadonatúj hajóra a holland nyugdíjasoknak.

A kikötőben senki nem képzelt Pau háta mögé eurómilliókat, hiszen pontosan tudták, milyen költségekkel jár egy kilenc méter hosszú vitorlás fenntartása, és mit jelent a hajósélet, de azt természetesen ők sem feltételezték, hogy Petráé lenne a hajó, vagy akár tulajdonrésze volna benne. Azok a házaspárok, akikkel összejöttek egy pohár borra es-

ténként, mind tudták, hogy a hajós élet lehet nagyon olcsó, ha az ember utánanéz, milyen időszakban hol érdemes kikötni, hol vannak ingyenes lehetőségek, hol alacsonyabbak az árak. Ha a nyári hónapokban kerüli a divatos helyeket. Ha nem úgy él a hajón, mintha egész évben nyaralna, hanem mindennap főz – ami Petra feladata volt – és nem jár el étterembe, amit Pau egyébként sem szeretett. Gyakorlatilag csak élelmiszerre költ, alapvető tisztálkodószerekre, telefonra és kikötőre. Nem ad ki közlekedésre, ruhára, mozira, nem tart fenn autót, nem fizet rezsit, hiszen lehet, hogy lakása sincs vagy kiadta, vagy legalábbis üresen áll, víz, villany, gáz elzárva.

Erről a pesti ismerősök mit sem tudtak. És ha Petra el tudta volna magyarázni, sem hitték volna el, hogy a hajón – az ő szóhasználatukban a *jachton* – élni olcsóbb, mint egy hatodik kerületi másfél szobás lakásban. Az egyik életforma forintért ketyeg, a másik euróért, és ezen az egetverő különbségen nem segített az átváltás sem. Petra tudta, honnan ered megértésük teljes hiánya, mert még emlékezett a csokoládés dobozban őrzött német márkák illatára. És ha már nem is talizmánnak járó tisztelettel kezelte az eurót, a bankjegyek idegen ropogása még nem vesztette el teljesen a varázsát.

„Sok fiatal nő választja ezt az utat”, mondta neki egy kollégája még otthon, akivel reggelente együtt kávéztak, és akit nagyon kedvelt. Petra csak napokkal később sápadt el, amikor megértette, mire vonatkozott a megjegyzés. Mi másért költözne össze egy gimnáziumi tanárnő egy francia nyugdíjas férfival, ha nem a magasabb életszínvonal reményében? „Az anyagi biztonság nem lebecsülendő szempont”, mondták megengedően a régi barát nők, Petra

pedig nem tudta elmesélni nekik, hogy a biztonságnak ő egészen más formáját keresi egy külföldi párkapcsolatban. Mindenkinek a saját álmát kell követnie, sóhajtott az anyja, és hangjában az irigység színezte sötétre aggodalmát.

Petra az első években meg is volt róla győződve, hogy Pau álma egybeesik az övével, mert ki ne vágya utazni, ki ne vágya a tengerre, a vitorlázással járó szabadságra és az egész évben tartó nyaralásra? Abban is hitt, hogy a szerelmesek minden vágya és álma egybeesik, illetve neki nem esett nehezebbre vágyait és álmait az általa szeretett emberéhez igazítania. Az egybeesés és a szinte észrevétlenül történő hozzáigazodás szinte ugyanaz, gondolta nagyvonalúan, és ezért jogosnak tartotta a férfi elvárását, hogy lelkesedjen a vitorlázásért. Sőt, ezt nem elvárásként élte meg, hanem megtiszteltetésként, és meg is volt róla győződve, hogy Pau bizonyára megtenné érte ugyanezt, ha Petra tudná, neki mi az álma. De ő ezt nem tudta, és nem volt benne biztos, érdemes-e kiderítenie, ha egyszer már részese ennek a hatalmas kalandnak.

Volt olyan hét, hogy minden este máshol feküdt le. Reggel, ha kinézett a szűkös fürdő kajütablakán, gondolkodnia kellett, pontosan hol is van. Mi a hely neve. Merre van a kikötő bejárata. Ez nagyon zavaró volt: mintha már nem tudná gondolatban követni az utazás rendjét, és hagyná, hogy az magával sodorja. Ha kinézett reggel a kikötőre, próbált nem arra gondolni, hol van, hanem hagyni, hogy teljes egészében megérkezzen. Igyekezett nem kétségbeesni a bizonytalanságtól, hogy nem ismeri fel az eléje táruló látványt. Csak egy pillanatnyi pánik volt ez, annak a tudata, hogy megint nem ő választott, hanem idekerült valahogy, ha nem is akarata ellenére. A hosszú pillanat után viszont

P a l a c k p o s t a

azonnal tudta, hogy ez a kaland. A máshol levés, az állandó megérkezés és elindulás az ismerősből az ismeretlenbe.

Ezért most vacsora után kiállt a fedélzetre, és körülnézett még egyszer, hogy megspórolja magának a reggeli kétségbeesést. Északon Korfu legmagasabb csúcsa emelkedett, a Pantokrátor, keleten már sötétbe borultak az albán partok. Gouvia Marina zajos kikötőnek ígérkezett, az éttermekből idehallatszott a zene, és a mólón dobogva rohagáltak a gyerekek. Ez a jól felszerelt vitorláskikötők átka, gondolta Petra, de legalább működik a wifi.

SZÉLJEGYZET I.

2009. SZEPTEMBER 1., KEDD

Hátradólt, amíg bekapcsolt a gép. Magára irányította a ventilátort, de nem sokat segített. A kánikula kezdete óta a laptop ventilátora is felzúgott ötpercenként, nem bírta a hőséget. Volt valami megnyugtató abban, hogy néhány nap szünet után megint a képernyőre meredhet. Mindig értékesebbnek érezte magát, ha dolgozhatott, akkor is, ha az nem volt fizetett munka. Viszont egyre jobban bosszantották a tarthatatlan munkakörülmények. Az ülés kényelmetlen volt, nem nagyon lehetett változtatni rajta, ezért minden reggel hátfájással ébredt. Hiába volt nyitva minden, a szűk térben megrekedt a forró levegő. Nem szeretett éjjel dolgozni, de így egyszerűbb volt. Nem kellett magyarázkodnia. Nem az volt a cél, hogy titokban tartsa a munkáját, csak hogy ne kelljen beszélni róla senkinek, a szeretteinek sem. Ki tudja, milyen következtetésre jutnának, ha kiderülne, mit csinál esténként a világhálón. Biztos volt benne, hogy akadna olyan, aki gyanúsna találná a tevékenységét. Nem kockáztathatta meg, hogy rosszindulatból vagy pusztán tudatlanságból megint kitalálják róla, hogy érzelmileg labilis. Volt veszteni valója. Nem olyan rég történt, hogy pszicho-

lógustól pszichológusig kellett járnia, hogy papírt kapjon róla, teljesen normális. Akkor is, most is teljesen hétköznapi életet élt, de már tudta, ez nem elég. Saját bőrén tapasztalta meg, hogyan jár, aki felveszi a harcot a hivatalokkal. Jelen helyzetben számára mindennél fontosabb volt megfelelni annak a képnek, ami a szociális és egészségügyi intézmények szerint a „normális” szóval leírható, akkor is, ha ez némi színleléssel járt, vagy bizonyos dolgok elhallgatását jelentette. Ez vonatkozott az internetes keresetkiegészítésre is.

A képernyő végre kivilágosodott, és nagy nehezen létrejött az internetkapcsolat. Állandóan vacakolt a wifi, különösen, ha fújt a szél, mégis gyanította, hogy inkább a gépben van a hiba, mint a szolgáltatóban. Ráadásul most teljes szélcsend volt. Először a postaládáját nyitotta meg. Az elmúlt napokban felhalmozódtak az értesítések, és volt néhány rendelés is. Néhány óra munka biztosan. A weboldalon megjelent minden hozzászólást alaposan végigolvasott. Az ember soha nem lehet elég óvatos, ez a szabály határozta meg az életét évek óta. Nem kommenteltek túl sokan az oldalon, de már több száz olvasója volt, ami büszkeséggel töltötte el. Soha nem gondolta, hogy sikerülni fog virtuális közösséget építenie, épp neki, aki eredetileg annyira tartott a kiberkapcsolatoktól. Szeretett volna egy biztonságos helyet létrehozni az olvasóinak és természetesen magának is, legyen az akármennyire szűkös. Úgy érezte, felelős a kommentelőkért, nem ereszthet be akárkit. A *Hozzászólás szabályai* címszó alatt világossá tette a felhasználók számára, hogy töröl minden személyeskedést és uszítást. Mindezt olyan szigorú hangnemben írta meg, hogy az egyik első kommentelő – Vitorlista – a „Kapitány” becenevet adta neki, ami aztán rajta ragadt.

Ő magát csak Adminként emlegette. Ezt elég semlegesnek találta, és nem hagyott vele nyomot. Érezte, hogy a „Kapitány” inkább gúnynev, mégis simogatta a hiúságát, ezért a felhasználónevét Kadminra változtatta. Mosolygott magán, hogy az övé éppoly könnyedén megfejthető, mint a többieké. Nem volt különösebben nehéz rájönnie, minek a rövidítése például a Hakács, a Vitorlista vagy akár a Gevelka. Számára rendkívül fontos volt a névtelenség, de belátta, hogyha ő meg tudja fejteni az egyes felhasználónevek logikáját, akkor az esetlenül elfedett személyazonosságok is könnyen kiderülhetnek bárki számára, aki esetleg nem jóindulatból keresgél. Nem mintha ennek a valós veszélye fennállt volna, különösen ezen, a témájában oly ártatlan weboldalon. Amúgy sem tételezné fel róla egyetlen ismerőse sem, hogy esténként fórumot moderál, és adminisztrálja a hozzá tartozó webáruházat. Olyan pedig végképp nincs, aki úgy gondolna rá, mint kapitányra.

SZÉLHAJÓ

2009. SZEPTEMBER 2., SZERDA

Jón-tenger, északi medence

Déli-délnyugati 2-3 Bft, később változó irányú.

Látótávolság jó. Nyomás 1016. Viharjelzés nincs.

Még nagyobb lendülettel vágta be a mosógép ajtaját. A zár kattant, Petra várt, de a gép nem indult be. Négy euróját már elnyelte. A mosodában fullasztó meleg volt, olcsó mosószer illata keveredett a szeptember eleji, sós párával. Érezte, hogy piros pólója alatt kövér cseppekben csurog le két melle közt az izzadság. Dobhatom ezt is a mosásba, gondolta, és előrehajolt, hogy megnézzé, nincs-e valamelyik gomb beragadva. Csak azért nem volt még elege a mosodákból, mert ritkán használta őket. Többnyire kézzel mosott a hajón, amitől rettenetesen megfájdult a nyaka. Ma reggel már mosás nélkül is sajgott. Ebből viszont tényleg elege volt. Lehet, hogy Paunak igaza van, és tényleg alacsony a fájdalomküszöbe. Gyakran gondolkodott rajta, hogyan lehetne megedződni. Önfegyelemmel, mondta ilyenkor Pau, és elmesélte az idevágó hegymászós történetet a fiatalokorából, ami építő tanulsággal szolgált a hideg, a kitartás, a fájdalom és az éhség témakörében. Pau legendás önfegyelmét igazán kamatoztathatná a mosodában, dohogott Petra, és újra becsapta a mosógép ajtaját. Ez kicsit igazságtalan volt, mert szinte mindig mindent együtt csináltak.

Most is ő küldte tovább Paut a szupermarketbe, mert a férfi megint a térképasztalon hagyta a szemüvegét, ami nélkül nem látta jól a feliratokat. Összement pulóverek garmadája emlékeztette Petrát, hogy bizonyos feladatokat jobb nem Paura bízni.

– Az a kettő nem működik – mondta egy hang angolul a háta mögött. – Csak amelyik a sarokban áll.

Petra megfordult – a nő volt a mólóról, aki előző nap segített kikötni. Ötvenes évei végén járt, szőkére festett haja már lenőtt egy kicsit, lófarokba fogva viselte. Bézs színű sort volt rajta, csónaknyakú, csíkos póló, lábán vitorlás moka-szin. Már csak az hiányzott, hogy a homlokára legyen írva, „vitorlázom”. Petra úgy tapasztalta, olyan nők viselnek ilyen komolyan megkomponált vitorlásöltözetet, akik utálnak vitorlázni, de kénytelenek a fedélzeten tölteni a nyár egy részét. Mesterkéeltsége ellenére mégis elég hihetőnek tűnt a jelmez.

– Ja, kösz, de már késő, ráment négy euróm – vonta meg a vállát Petra, és elkezdte kipakolni a gépet, jelezve, hogy részéről vége a társalgásnak.

De a nő nem tágított.

– Igen, az nagyon dühítő lehet – mondta olyan hangon, mint aki lelkisegély-vonalon dolgozott sokáig, és szakmai ártalomból ugyanolyan komolyan veszi a mindennapi malőröket, mint a valódi tragédiákat.

A nő Petra mellé lépett, olyan közel, hogy látni lehetett a sortból kilógó, narancsbőrös combján a visszerek rajzolta finom pókhálókat. Aztán rámosolygott, és hatalmasat vágott a mosógép tetejére. Az apró csörögve hullott le a tálcára.

– A másikban is benne ragadt két euróm – bökött Petra a mellettük lévő gépre, mint akit nem nyűgözött le a mutatvány.

– Nem gond – jelentette ki a nő, és úgy lépett oda, mint aki maga is meg van lepődve a sikerén, de igyekszik leplezni azt. Ökölrel sújtott a pléhlapra, de nem történt semmi. Odaütött még egyszer, és még egyszer. Az arca kipirult, és verítékcseppek jelentek meg a homlokán. Kicsit szégyenkezve nézett Petrára.

– Majd én – állt fel Petra, és minden erejéből a gépbe rúgott, csak úgy porzott körülötte az ereszteikeiben lerakódott kosszal vegyes mosópor.

Elnevezték magukat.

– A nevem Helen – köhögte a nő. – Örvendek.

– Én is. Petra vagyok – nyújtott kezét Petra a mosószerfelhőben.

– Ki kellene hívni a fenntartót – folytatta Helen a nyugatiakra jellemző meggyőződéssel, hogy a hibaelhárítás a felettes szervek dolga, akiket értesíteni állampolgári kötelesség. Petra érezte, hogy elfogja a türelmetlenség. – De látom, nem arra van szükséged, hogy itt okoskodjak – folytatta megértő mosollyal.

Inkább okoskodjon, minthogy anyáskodni kezdjen, morogta magában Petra, miközben kiráncigálta a ruhákat a második gépből és átrakta a harmadikba. A nő továbbra is ott téblábolt körülötte. Petra hátranézett, de ahogy elfordította a fejét, úgy belenyilallt a fájdalom a nyakába, hogy eltorzult az arca.

– Migrén? – kérdezte Helen.

– Nem. Hajósélet.

Helen elnevelte magát.

– És még nem is vagy hatvan.

– Nem, csak harmincöt – mosolygott rá hálásan Petra, amiért külön tiszteletkörök nélkül megmondhatja a korát.

– Te is jössz visszafelé a marinába? – kérdezte Helen, és Petra csak ekkor vette észre, hogy a nőnél nincs se mosnivaló, se bevásárlószatyor. Kérdő tekintetét látva Helen magyarázkodni kezdett. – Reggelenként mindig kiugrom a faluba, épp erre jártam, amikor hallottam, hogy valaki a mosógépeket rugdossa.

– Sosem tennék ilyet – vigyorgott rá Petra, megnyugodva, hogy a harmadik rendben elindult. – Én még beugrom a szupermarketbe. Köszönöm a segítséget.

– Igazán nincs mit – felelte Helen derűsen. – Számíthatsz rám!

A szolidáris felütés végképp falsul hangzott a nő szájából, és ezt Petra nem csak az erős brit akcentus miatt érezte így. Eleve gyanúsnak talált minden szolidaritásra való felhívást, ami tapasztalata szerint csak addig tartott, amíg nem lett igen nagy baj. Olyankor mindenki meghúzza magát. És mintha a nő a gondolataiban olvasott volna, folytatta:

– Úgy értem, mi hajósok tartsunk össze!

– Főleg, ha mosásról van szó – ütötte el Petra egy viccel a felajánlást.

– Hol máshol kovácsolódna a női szolidaritás, ha nem a mosodában? – folytatta Helen. – Túl sokat fecsegek, mint mindig. Esetleg folytathatjuk valamelyik este egy pohár bor mellett, a hajónk a tiétekkel szemben áll. *Sovereign Flame* a neve.

– Hát... – habozott Petra, de aztán bólintott. Túl gyorsnak találta a tempót, bár Helen meghívása nem volt szokatlan. A kikötőben gyorsan köttettek a felszínes is-

meretségek. Nem volt idő a szárazföldön megszokott udvariaskodásra, mert ha fordult a szél, ha elült a vihar, ha kipihenték magukat a vitorlázók, mindenki indult tovább, legtöbbször más irányba. Petrát a mosodai barátságok nem vonzották, különösen nem ezzel a „női szolidaritás” felütéssel, mert kirázta a hideg, ha arra gondolt, meglehet, hogy Helen is az a típus, aki percekben belül a férjét fogja szidni a rákényszerített vitorlásélet miatt. Egy újabb nő a Károgó Klubból. Szerencsére még el kellett mennie a szupermarketbe Pau elé. Helen készségesen megmutatta neki a legközelebbi utat, és bevásárlás után Pauval együtt indultak vissza a kikötőbe.

Gouvia Marina Korfu egyik széles, de viszonylag sekély öblében feküdt, amelyet természetes földnyelvek védtek, így nem volt szükség kikötőfal építésére. Az öblbe másfél kilométer hosszú csatorna vezetett be a földnyelvek között, amelyet rendszeresen kotortak. A marinát úszómólók szabdalják párhuzamosokra, helyet adva mindenféle méretű vitorlásnak és motorosnak, az egyméteres gumicsónaktól az ötven méteres acélhajóig. Technikai értelemben nem mólók voltak ezek, nem kövel körberakott betonnyelvek, mint, mondjuk, Füreden a kompikötő, hanem inkább hosszú – akár százméteres – deszkastégek emlékeztettek, melyeket lebegő hordók tartottak a víz felszínén. Az úszóművek kategóriájába tartoznak a pontonok, olvasta Petra egyszer egy hetvenes években kiadott, magyar nyelvű *Hajózási Szabályzat* oldalain, melyet örömmel fedezett fel egy olasz könyvlerakatban. Olyan deszkafolyosók, melyek két oldalán úgy sorakoznak a hajók, mint utcán a házak. A mólón méter magas oszlopok álltak elszórva, amikre rá lehetett csatlakoztatni a slagot és a villanykábelt.

A kajütlejáró tavasztól késő őszig nyitva áll, hogy a beáramló, friss levegő hűtse a hajót és tágasabbnak hasson a szűkös otthon. Egy térré varázsolja a kajütöt és a vitorlás csörlőkkel körbevett munkaterét – a kormányállást vagy cockpitet. Ide futnak be a kötelek, itt van a kormány helye, és innen lehet begyújtani a motort. A kikötőben álló hajón ez a vitorlás terasza, aminek a közepére ebédlőasztalt lehet illeszteni, de leginkább heverészésre alkalmas a fedélzet fölél kifeszített ponyva alatt. Ez a nyitottság, tapasztalta Petra, egyszerre felszabadító és korlátozó. A hajó kérgét alkotó műanyag vagy fa héjazat nem elég hozzá, hogy kívül tartsa a zajokat, és minden hangosabb veszekedésnek kéretlen fültanúi vannak a mólón. Petrát olyan munkahelyre emlékeztette, ahol az alkalmazottak egy hatalmas egybefüggő téren osztoznak, melyet vállmagasságban szelnek kockákra a műanyag paravánok, a saját szoba illúzióját keltve. A vitorlásotthon határai annyi intimitást sem biztosítottak, mint egy lakótelepi lakás. A hangot és a hőt átterestő membránjai csak a vizet tartották kívül, de eresztékein besüvített a viharos szél, és a mediterrán nap néhány óra alatt úgy felforrósította a kajütöt, hogy lehetetlenség volt benne megmaradni. A mólón zajló élet, a szomszédok beszélgetése a fedélzeten, az állandó jövés-menés a marinában lehetetlenné tette, hogy főszezoni estéken az otthon csendjét élvezze a vitorláslakó. Nyáron az utolsó neszek hajnalban ültek el, de akkor megjelent a kukásautó, és ébredezni kezdtek a boltok.

Petra sokáig nem volt képes különbséget tenni a hajók között. Mindegyik fehér volt vagy vajszínű, nagyobb vagy kisebb, többségüknek egy árboca volt, és úgy sorakoztak egymás mellett, mint a szappantartók a drogériá-

ban. Pau az első évben minden este hosszan magyarázta a hajók sajátosságait, és Petra nagyon lassan, de megtanulta meglátni azokat. Idővel képes lett felmérni, hogy a horizonton felbukkanó hajó mekkora, körülbelül milyen távolságban van, és keresztezni fogja-e az útvonalat. Sokáig ugyanakkorának tetszett egy kis vitorlás közletről, mint egy nagy több mérföldnyi távolságra.

A kikötő zajai a hajó mozgásával kaptak értelmet. Petra hallotta, ha erősödik vagy fordul a szél, és megérezte erejét és irányát abból, hogyan dől a hajó, mennyire imbolyog, hogyan feszülnek, rándulnak meg a kikötőkötelek. Eleinte ijesztő volt egy olyan világban élni, ahol az érzékelés más formái kapnak kiemelt szerepet. Petra nem volt ahhoz szokva, hogy a testére hallgasson. Idegenkedett tőle, hogy a teste árulja el, változott-e odakint az idő, vagy mekkora hajó kötött ki a mólójukra. Belépett-e valaki a fedélzetre, és milyen szándékkal. A bőrén, a végtagjaiban tanulta meg érezni, fog-e esni és csökkent-e a légnyomás. Hosszú folyamat volt és nehéz, mert Petra évekig tökéletesítette, hogyan némítsa el a testét. Mesterien tudta semmibe venni, bármit is jelzett. Rá kellett jönnie, hogy nem lehet szelektíven hallgatni rá. Nem lehet csak azt kihangosítani belőle, amit a tengerről és a hajóról mond. Kockázatos vállalkozás volt újra hangot adni az elnémított testnek, mert könnyen mondhatott olyasmit, amit nem esik jól meghallani.

A hajó az neked olyan, mint a szanatórium, mondta egyszer egy ismerőse, aki azt hitte, mindent tud Petráról, és ez részben igaz is volt. De mivel magáról nem tudott mindent, pedig pszichológusnak tanult, téves következtetésekre jutott Petrát illetően is, aki szerint rettentő hamisan csengett a tengeri életnek gyógyhatást tulajdonítani. Főleg

olyan ember szájából, aki soha nem vitorlázott. Volt benne valami lekezelő, mivel figyelmen kívül hagyta, hogy a vitorlázás kihívás, kaland, erőt és kitartást kíván, eltökéltséget, gyors döntések meghozatalát és önbizalmat. Petra nem lábadozni jött a hajóra, és ezt kikérte magának Pau nevében is, aki szintén nem ápolót keresett magának, és még kevésbé kedves nővért. Petra azért költözött öt évvel ezelőtt Pauhoz, mert szerette, és Petra összeköltözött mindenkivel, akit szeretett, vagy akiről úgy érezte, hogy szereti. Ezt persze megelőzte az a lépés, hogy Petra le is feküdt mindenkivel, aki le akart vele feküdni, azaz a másik feltételezett szeretete is elég volt, hogy mindent felajánljon magából. És nála a minden a testével kezdődött. Az ember először a kevésbé értékes dolgokat adja bele egy kapcsolatba, és halad az értékesebb felé. Petra legértéktelemből dolga a teste volt, ezért szeretete jeléül azt adta oda elsőként. Ebből számos félreértés született, amit csak tetézt az, hogy Petra számára nem volt világos a szex és a szeretet közti különbség. És ha megpróbálta néha szétválasztani a kettőt, olyan erős bűntudata támadt, hogy inkább nem foglalkozott vele.

Nem lábadozni érkezett a hajóra, hanem már az első nap eltökélte, hogy meg fog tanulni a vitorlásra élni. És Petrának hatalmas önfegyelme volt. Tudta, hogy Pau nemcsak idősebb, olvasottabb, tehetősebb és világlátottabb, de tud vitorlázni és a vitorlásra élni, ő pedig nem. Pau az előbb felsorolt előnyeivel nem élt vissza komolyan, csak alkalmanként, és ha Petra jobban belegondolt, a vitorlásstudásával sem. Az életformájukat viszont ő határozta meg már az első együttlét után: vagy a vitorlásra költözzöl, mondta, vagy nincs kapcsolat. Petra pedig kapcsolatot akart, ahogy általában mindenkivel, akivel valaha lefeküdt. Úgy

hitte, mert azt tanulta, hogy a szex valamiféle véglegesség megpecsételője. Ez persze nem azt jelentette, hogy Petra nehezen ment volna bele a szexbe. Nem, Petra könnyen kapható volt, és éppoly könnyen élte bele magát akár huszadszorra is, hogy ez a kapcsolat végleges, vagy ahogy ő nevezte, ez „a nagy szerelem”. Petra nem volt ostoba, csak jóhiszemű. Ha valaha egy férfi azzal jött volna, hogy csak és kizárólag szexet akar, akkor Petra abba is belement volna, és nem táplál további reményeket. De ilyen férfi nem volt, látszólag mind hosszú kapcsolatot akart, legalábbis nem mondták, hogy nem azt szeretnék. És ezt Petra készséggel elhitte, akkor is, ha nő volt az illető, gyerekei voltak vagy esetleg másik barátnője. Petra úgy gondolta, jobb bízni és csalódní, mint megkeseredni. Idővel azért óvatosabb lett.

Ezért, amikor az első szex után Pau kijelentette, hogy kizárólag a fedélzeten hajlandó lakni, Petra rábólintott. Végül is egyszerűbbnek ígérkezett, mintha nő lett volna. Ha egy férfi figyelmes volt, akkor Petra szívesen adta át magát az illúzióknak, hogy róla most gondoskodnak, holott valójában az irányítást engedte át ilyenkor. Ez viszont jól ismert érzés volt, és ezért biztonságos: Petrát egész életében irányította valaki, szülők, barátok, férjek, orvosok, főnökök. Pau azonban más volt, mert ő tényleg azt szeretne volna, hogy Petra boldog, önálló nő legyen. Természetesen a hajósélet keretein belül, hiszen annál szebb élet nincs. A legjobbat akarta Petrának, és szerinte a legjobb a vitorlázás volt. Petra pedig élvezte Pau szeretetét, támogatását és gyengédségét, és bár az utóbbi időben megfordult néha a fejében, hogy a hajósélet mégiscsak nagy ár érte, nem hagyta, hogy ez a gondolat aláássa a kapcsolatukat. Pau gyakran hangoztatta, hogy új életet adott Petrának, ami

öt nagyon zavarta, mert ez inkább a szanatóriumos képbe illett, mint a kalandos utazáséba. Ha Pau univerzumában is kellett ehhez mozogni, Petra semmiért nem adta volna az elmúlt öt évet, a sok kihívást. Ha visszagondolt, nehéz volt elhinnie, hogy tényleg bejárta a spanyol, francia, olasz partokat, a Baleár-szigeteket, Korzikát és Szardíniát, hogy átkelt háromszáz zsilipen Hollandiától a Côte d'Azurig, járt több száz kikötőben, és közben megtanult vitorlázni.

Arra hamar rájött, hogy a vitorlázás a választások illúziója, szabadsága abban áll, hogy más kötöttségeknek kell engedelmessé válni, mint a szárazföldi életben. Ilyen az időjárás, a szél ereje és iránya. Az aznap megtehető távolság, a hullámok magassága, szélessége és formája. A part alakja, a topográfia, az áramlatok. Ami a víz felett rejtezik, és ami a felszín alatt. És a lehetséges választásokat befolyásolja az is, hogy mekkora hajón ült az ember, és azt mekkora motor hajtja. Mivel a legtöbb kötöttség az utazást érintette, ezért a vitorlázás, ahogy Petra és Pau művelte, az utazás volt csupán a nagybetűvel. A szállás volt benne az állandó, mindig ugyanaz az ágy, mindig ugyanaz a konyha, csak az erkély nézett hol a zajos Marseille-re, hol az esőben hallgató néma falvakra. Valóban felszabadító-e a gyökértelenség, gondolkodott el sokszor Petra. Akkor talán, ha az ember önként adja fel a gyökereit. Pau azt gondolta magáról, neki ez sikerült, és politikai kérdést csinált belőle, mivel a szülei spanyol republikánusként érkeztek Franciaországba a polgárháború után. A katalán nacionalista apa kedvéért otthon katalánul beszéltek, és ezt a nyelvet használta Pau ma is, pedig mélységesen elítélte a gyerekkorában uralkodó nyelvi terrort. Ezért Petra gyanakodott eleinte, hogy talán a férfi is a menekülők közé tartozik, de Pau magabiztossága és jókedve megnyugtatta.

Izgalmasnak találta, hogy nem bőbeszédű, és büszkeséggel töltötte el, hogy ez a zárkózott ember éppen őt választotta. Később rájött, hogy Pau látszólagos zárkózottsága mögött semmi sem rejlik, különösen nem a gyerekkora, ahogy azt Petra feltételezte, és amiről a férfi ritkán, de szívesen mesélt.

Pau és Petra vitorlástörténete úgy szólt, hogy az ithakai utat járják be, nem pusztán elvitorláznak Görögországba. Ez nem azt jelentette, hogy felkerestek volna minden homéroszi helyet, hanem csak azt, hogy az úti cél Ithaka volt, mint egykor Odüsszeuszé. Petrát vonzotta a mitikus vitorlásalom megvalósítása. Szívesen hitette el magával, hogy ez lesz a beavatás. Az ithakai út azzal kecsegtette, hogy ennek révén nemcsak vitorlázó válik belőle, de igazi utazó. Mindkettőjük részéről volt ebben egy nagy adag sznobizmus, ami nem meglepő, ugyanis Petra átlagos, magyar értelmiségi volt. Ha elbizonytalanodott, azonnal elitizmusa fellegvárába menekült. Ezért mindig őszintén meglepte, hogy viszonylag kevés vitorlázó olvasta a teljes Homéroszt, és sokaknak semmit sem jelentett Ithaka.

Évekkel ezelőtt azért egyezett bele az ithakai útba, mert tartott a hosszú vitorlázásoktól, viszont szívesen vállalkozott olyan dolgokra, amelyektől félt. Így el lehetett kerülni, hogy a régi félelmekkel foglalkozzon, melyek szinte már hozzánőttek. Kicsit remélte, hogy az utazás segíteni fog megszabadulni tőlük. És segített is, ugyan Petra nem tudta eldönteni, hogy maga Ithaka áll-e a változás mögött, vagy idővel a legerősebb félelmek is elkopnak. Mindenesetre számított rá, hogy az ithakai út majd megkönnyebbülést hoz minden tekintetben, mert abban a tévedésben élt, hogy az önboncolgatás adta felismerések megkönnyebbüléssel járnak. És arról is meg volt győződve, hogy a hajózás Ithakába

részben az önismeretről szól. Valószínűleg a delphoi jósda feliratáról való ködös tudása zavarhatta meg: *Ismerd meg önmagad!*

Ithakán nem történt semmi forradalmi változás, legalábbis a régi félelmek ügyében nem. Önismeret tekintetében is csak annyi, hogy Petrát egyre jobban gyötörte a honvágy, és az attól való félelem, hogy egyszer észrevétlenül nem lesz többé pesti. Odüsszeusz okosan otthon hagyta Penelopét, hogy legyen kihez hazatérni húsz év után. Petra nem volt benne biztos, megvárja-e őt Pest és a pestiek, vagy az idő majd áttetszővé fakít minden emléket. Nekem nincs húsz évem, villant át rajta Sztavrosz elhanyagolt parkjában, melynek közepén egy kopott fejszobor kívánt emléket állítani a görög hősnak. A parkból le lehetett látni az öbölbe, ahol egy magányos vitorlás horgonyzott. Nem kockáztathatok még öt évet, borongott volna tovább Petra, de a görög-keleti templomból akkor áramlott ki a falu lakossága, és végre kinyitott a szuvenírbolt a napszíttá, poros képeslapokkal. Petra növekvő honvágyát akkor annak tudta be, hogy augusztus közepe volt, és néhány hét múlva szeptember. Szezon végéig már csak hat hetet kellett kibekkelni. Honnan is jön ez a szó, gondolkodott el Petra, etimológiailag és önismeretileg.

Régi félelmeihez úgy ragaszkodott, mintha azok biztosítanák, hogy soha ne fáradjon el a Pest utáni vágyódásban. Ha egy nap nem jelentkeztek, gyötörte a lelkiismeret, mintha valami fontos dologról feledkezett volna el. Néha felmerült benne, vajon megtörténhet-e, hogy egyszer teljesen megszabadul tőlük, és arra jutott, az élet minden bizonnyal könnyebb lenne, de üresebb is.

